

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 17/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi taksiliikennelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi taksiliikennelain muuttamisesta (HE 72/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Tero Jokilehto ja hallitusneuvos Irja Vesänen-Nikitin, liikenne- ja viestintäministeriö
- lupapäällikkö Pasi Hautalahti, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- toimitusjohtaja Heikki Kovanen, Kovanen Yhtiöt Oy

- toimitusjohtaja Lauri Säynäjoki ja puheenjohtaja Jari Lemmetyinen, Suomen Taksiliitto
- autoilija Jan Karhapää
- autoilija Markku Pakkanen
- autoilija Jaakko Uuksulainen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Kilpailuvirasto
- Kuluttajavirasto
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lähitaksit Oy
- Kajon Oy
- Linja-autoliitto
- Suomen Kuntaliitto
- autoilija Hannu Laholuoma.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksen tavoitteena on parantaa taksiluvan hakijoiden keskinäistä yhdenvertaisuutta tilanteessa, jossa hakijoita on useampia kuin lupia voidaan myöntää, sekä helpottaa lupaviranomaisen toimintaa lupien myöntämisessä.

Taksiliikennelakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että selkeytetään ja yksinkertaistetaan luvanhakijoiden keskinäistä etusijajärjestystä koskevaa sääntelyä ja poistetaan laista mahdollisuus siirtää taksilupa yrityksen lahjoituksen yh-

teydessä toiselle. Luvan lahjoitus yrityksen sukupolvenvaihdoksen tai vastaavan yhteydessä lähisukulaiselle olisi kuitenkin edelleen sallittua. Lisäksi mahdollisuutta valvoa ajovelvoitteen hoitoa parannettaisiin muuttamalla maaseudun päivystysilmoitusta koskevaa sääntelyä ja lieventämällä tilausvälityskeskuksia koskevia sanktioita.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi taksiliikennelain (217/2007) mukaiseen lupajärjestelmään liittyvää hakijoiden etusijajärjestystä tilanteissa, joissa hakijoita on useampia kuin lupia voidaan myöntää. Lisäksi laista poistettaisiin mahdollisuus myöntää lupa muussa palveluammattissa kuin taksinkuljettajana toimimisen perusteella ja lakiin otettaisiin säännökset kuljettajakokemuksen pituuden laskentatavasta. Taksiluvan siirtäminen yrityksen lahjoituksen yhteydessä olisi esityksen mukaan jatkossa mahdollista vain lähisukulaiselle. Lisäksi esitetään mm. muutettavaksi maaseudun päivystysilmoitusta koskevaa sääntelyä ajovelvoitteen valvonnan tehostamiseksi. Esityksen tavoitteena on parantaa luvanhakijoiden keskinäistä yhdenvertaisuutta ja helpottaa lupaviranomaisten toimintaa.

Valiokunta pitää hyvänä, että taksitoiminnassa ja taksilupien myöntämisessä ilmenneitä käytännön ongelmia pyritään ratkaisemaan sääntelyn keinoin. Valiokunta katsoo, että esityksessä ehdotetuilla täsmennyksillä ei muuteta olennaisesti taksilupajärjestelmän perusteita eikä sillä rajoiteta perusteettomasti alalle pääsyä. Valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia pääosin oikeasuuntaisina. Esityksessä on pyritty löytämään toimivia kompromisseja kysymyksiin, joista on olemassa hyvinkin erilaisia näkemyksiä. Tästä huolimatta valiokunta katsoo, että taksiliikennelakiin sisältyy edelleen useita sellaisia kysymyksiä, joita koskevaa sääntelyä ja säännösten muutostarvetta olisi syytä pohtia jatkossa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan parhaillaan on käynnissä mm. taksinkuljettajien nykyistä yläikärajaa koskevan sääntelyn muutostarpeiden arviointi. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että erityisesti maaseudulla on vaikeaa löytää ikääntyville taksinkuljettajille

jatkajia, mikä voi vaikeuttaa taksipalvelujen turvaamista. Tästä syystä valiokunta katsoo, että sääntelyn tulisi olla yhtenäistä raskaan liikenteen kuljettajien kanssa.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille käytännön ongelmia taksien päivystysten ja ajovelvoitteiden noudattamisen tasapuolisuuden toteutumisessa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan eräillä paikkakunnilla tietty osa taksiyrityksistä on joutunut hoitamaan kohtuuttoman suuren osan yö- ja viikonloppupäivystyksistä. Päivystykset eivät siten ole jakautuneet tasapuolisesti paikkakunnan taksiautoilijoiden välillä. Esityksellä pyritään parantamaan päivystysten toimivuutta velvoittamalla ajovuorojärjestykseen kuuluvien taksiautoilijain ilmoittamaan tietoja päivystyksistään. Valiokunnan näkemyksen mukaan esitetty sääntely on omiaan parantamaan tilannetta erityisesti maaseutumaisissa kunnissa, mutta se ei ratkaise koko ongelmaa. Valiokunta katsoo, että tasapuolisuuden kehittämiseksi tulee kiireesti jatkossa arvioida, millaisin keinoin ja säännöksin toimijoiden yhdenvertaisuus päivystysten hoitamisessa saataisiin parhaiten varmistettua ja tarvittaessa tehdä muutoksia voimassa oleviin päivystyskäytäntöihin.

Esityksessä on pyritty ehkäisemään väärinkäytöksiä siten, että uusi taksiluvan hakija ei saa olla lupaa hakiessaan taksiyrityksen omistajana tai osakkaana. Valiokunta katsoo, että jatkossa olisi syytä arvioida, onko kyseinen sääntely myös käytännössä toimivaa, ja arvioitava, tulisiko taksiyrityksestä omistusosuuden omaava vähemmistöosakas voida joissain tilanteissa määritellä uudeksi taksiluvan hakijaksi. Samalla olisi tarpeen pohtia uusia keinoja ehkäistä mahdollisia lieveilmiöitä, kuten erilaisten monimutkaisten yritysjärjestelyjen ja ketjutusten kautta tapahtuvaa keinottelua.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lupaviranomaisilla on eri puolilla Suomea ollut jossain määrin erilaisia käytäntöjä ja tulkintoja taksiliikennelain soveltamisesta. Valiokunta korostaa, että tähän tulisi jatkossa kiinnittää huomiota sekä ohjeistuksen että mahdollisten sään-

telyn muutostarpeiden osalta. Samalla tulisi kiinnittää huomiota myös lupaviranomaisten resurssien riittävyyteen lain tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lupien myöntämiskertojen vuosittaisesta vähimmäismäärästä. Valiokunta pitää kannatettavana, että vuosittaisesta vähimmäismäärästä säädetään laissa. Valiokunta katsoo kuitenkin, että jatkossa tulisi arvioida mahdollisuuksia ja keinoja lyhentää taksilupien hakukierrosten väliä selkeästi nykyisestä.

Yksityiskohtaiset perustelut

6 §. Taksiluvan myöntämisen edellytykset. Ehdotetun 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa on tekninen virhe. Valiokunta ehdottaa saamansa selvityksen perusteella, että kyseisessä kohdassa sana "tai" korvataan sanalla "ja".

10 a §. Taksiluvan hakijoiden keskinäinen etusijajärjestys. Esityksen 10 a §:n 4 momentin mukaan lupaviranomaisen on tiedotettava hakijoille siitä, millä perusteella luvat ensisijaisesti myönnetään. Valiokunta katsoo, että tiedottamisvelvollisuudella on siinä määrin keskeinen merkitys mahdollisten lupien hakijoiden kannalta, että tiedottamisen tulisi koskea myös lupien hakuajoja. Lisäksi on tärkeää tiedottaa siitä, millä perusteella luvat kullakin myöntämiskerralla ensisijaisesti myönnetään. Valiokunta ehdottaa esityksen 10 a §:n 4 momentin tiedottamista koskevaa säännöstä täydennettäväksi näiltä osin.

11 §. Taksiluvan luovuttamiskielto. Esityksen 11 §:n mukaan taksilupaa ei saa myydä tai luovuttaa. Kuitenkin tilanteessa, jossa taksilupa on myönnetty oikeushenkilölle ja kyseinen oikeushenkilö luovutetaan, luovutuksensaajan voi olla mahdollista jatkaa liikennettä, jos hän hakee taksilupaa kuuden kuukauden kuluessa luovutuksesta. Luovutuksen katsotaan tapahtuneen, jos määräämisvalta on siirtynyt. Valiokunta katsoo, että lupaviranomaisen on hyvin tärkeää pysyä ajan tasalla tämänkaltaisista yritysten luovutuk-

sista. Lupaviranomaisen on voitava mm. arvioida luvan peruuttamista ilman tarpeettomia viivytyksiä niissä tilanteissa, joissa luovutuksensaaja ei hae taksilupaa säädetyssä ajassa. Tästä syystä valiokunta ehdottaa, että luovuttajan tulee viivytystä ilmoittaa lupaviranomaiselle luovutuksesta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 6 §:n 1 momentin 1 kohta, 10 a §:n 4 momentti ja 11 §:n 2 momentti muutettuina seuraavasti:

6 §

Taksiluvan myöntämisen edellytykset

Jollei 19 §:stä muuta johdu, taksilupa myönnetään hakijalle:

1) joka on täysi-ikäinen ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 18 §:n nojalla rajoitettu ja jolla ei ole saman lain 8 §:n 1 momentin nojalla määrättyä edunvalvojaa;

(4 kohta kuten HE)

10 a §

Taksiluvan hakijoiden keskinäinen etusijajärjestys

(1—3 mom. kuten HE)

Luvan myöntämiskerralla tarkoitetaan lupaviranomaisen määrittelemää ajankohtaa, jolloin taksilupa tai taksilupia on haettavana. Jos lupia on 19 §:n mukaan myönnettävissä, luvanmyöntämiskertoja on järjestettävä vähintään kerran vuodessa. Lupaviranomaisen on tiedotettava *lupien hakuajoista sekä* siitä, millä perusteella luvat *kullakin myöntämiskerralla* ensisijaisesti myönnetään.

11 §

Taksiluvan luovuttamiskielto

Taksilupaa ei saa myydä tai muuten luovut-
taa. Jos taksilupa on myönnetty oikeushenkilöl-
le ja yritys, jonka nimissä taksilupa on, myy-
dään tai muuten luovutetaan, oikeushenkilön on,

saadakse jatkaa liikennettä, kuuden kuukau-
den kuluessa luovutuksesta haettava uutta taksi-
lupaa. Yritys katsotaan luovutetuksi, jos yrityk-
sen osakkuuteen tai osakkeiden omistukseen pe-
rustuva määräamisvalta on siirtynyt. *Oikeushen-
kilön luovuttajan tulee ilmoittaa lupaviranomai-
selle viivytyksettä luovutuksesta.*

(3 mom. kuten HE)

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Suna Kymäläinen /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Johanna Ojala-Niemelä /sd
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Raimo Piirainen /sd
	Thomas Blomqvist /r	Janne Sankelo /kok
	Ari Jalonen /ps	Eila Tiainen /vas
	Kalle Jokinen /kok	Ari Torniainen /kesk (osittain)
	Jukka Kopra /kok	Reijo Tossavainen /ps
	Merja Kuusisto /sd	Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.